

ПЕРСПЕКТИВИ АУДИТОРСЬКОГО РИНКУ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ВИМОГ ТРАНСПАРЕНТНОСТІ СУБ'ЄКТІВ СУСПІЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ

Законодавство ЄС щодо реформування аудиторського ринку було прийнято у квітні 2014 року та має на меті підвищення довіри користувачів інформації до фінансової звітності. Зміни спрямовані на підвищення якості аудиту і на популяризацію конкуренції на ринку аудиту. Слід зазначити, що проблеми підвищення якості, транспарентності та безпеки облікової і звітної інформації актуальні для України [1]. До того ж належне розуміння проблем національного аудиторського ринку в контексті впровадження європейських законодавчих ініціатив в сфері аудиту сприятиме його гармонізації та розвитку.

При цьому особлива увага та спеціальні вимоги стосуються обов'язкового аудиту суб'єктів суспільної відповідальності. В Україні до суб'єктів суспільного інтересу (в європейській практиці зазвичай об'єктів суспільної відповідальності) відносять юридичних осіб, які оперують грошовими коштами третіх осіб, а також електронними грошима, емітують цінні папери, здійснюють спільні інвестиції [2]. Коло суб'єктів суспільних інтересів в Україні складають публічні акціонерні товариства та емітенти цінних паперів, цінні папери яких допущені до біржових торгів, банки, страховики, недержавні пенсійні фонди та підприємства, які належать до великих підприємств, в яких сукупна вартість активів – понад 20 млн. євро; чистий дохід – понад 40 млн. євро, середня кількість працівників – понад 250 осіб.

Майже третина зареєстрованих аудиторських фірм у кожній країні-члені ЄС проводять аудиторські дослідження суб'єктів суспільних інтересів, за винятком Греції (70%), Болгарії (55%) та Словаччини (34%). [3]. Тому в Україні є необхідність створення конкурентоспроможного ринку для аудиту суб'єктів суспільних інтересів. Доля «Великої четвірки» (PwC, Deloitte, KPMG та EY) в ЄС становить майже 70% від кількості обов'язкових аудитів суб'єктів суспільних інтересів. Проте, з точки зору обороту «Велика четвірка» охоплює понад 80% загального аудиторського ринку ЄС. Наразі в Україні в Реєстрі аудиторських фірм і аудиторів, який веде Аудиторська палата України, значиться близько тисячі суб'єктів аудиторської діяльності. Потенційно близько 50% суб'єктів аудиторської діяльності мають можливість проводити обов'язковий аудит суб'єктів суспільних інтересів.

Проблеми в аудиторській діяльності в Україні тотожні до ЄС:

- недоліки внутрішніх систем контролю якості;
- неспроможність документувати деякі аспекти аудиторської діяльності;
- відсутність достатніх аудиторських доказів про проведення повної аудиторської перевірки.

Але національні особливості аудиторської діяльності в Україні накладають додаткові вимоги до покращення якості аудиту. Більш конкурентний аудиторський ринок для проведення обов'язкового аудиту суб'єктів суспільних інтересів буде забезпечувати безперебійну роботу ринків капіталу країни. Реформування аудиторської діяльності в Україні дозволить використовувати нові правила аудиту як для захисту інвесторів, так і для громадського нагляду. До того ж реформування

незалежного аудиторського контролю буде дієвим при синхронізації процесів з внутрішнім контролем за обліковими процедурами [4].

Реформа аудиту повинна посилити роль суспільного нагляду за аудиторською діяльністю, як моніторингового органу аудиторської діяльності та її ефективності. Найкращий підхід та найбільш відповідні інструменти для оцінки результативності стануть додатковими методологічними напрацюваннями.

Базовим сценарієм для реформування ринку аудиторських послуг в Україні повинен стати досвід ЄС у проведенні реформи аудиту. Нова правова база передбачає створення нових джерел інформації та інструментів для суспільного нагляду за аудиторською діяльністю. Подальша робота потрібна для досягнення прогресу як в теоретико-методологічних галузях (загальна термінологія, конвергенція навколо базових періодів та методики збору даних), так і в практичних напрацюваннях (антимонопольні розслідування на аудиторському ринку, оцінки невідомих об'єднань, розслідування скарг чи державної допомоги).

Створення системи суспільного нагляду за аудиторською діяльністю – це вимога Директиви ЄС про обов'язковий аудит. Керувати таким органом повинні непрактикуючі особи, добре обізнані у сферах, що стосуються обов'язкового аудиту. Зазначений орган повинен нести кінцеву відповідальність та нагляд за атестацією аудиторів, їх безперервним навчанням, реєстрацією, прийняттям стандартів, системою забезпечення якості [5].

Таким чином, український ринок аудиторських послуг стоїть на порозі суттєвих змін, які пов'язані і з прийняттям проекту Закону про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність, і з впровадженням директив і положень європейської практики обов'язкового аудиту суб'єктів суспільних інтересів, які посилюють вимоги до транспарентності ведення бізнесу.

Список використаної літератури:

1. Шишкова Н.Л. Засоби підвищення керованості безпекою облікової інформації// *Економічний вісник НГУ. №3. 2016р. - С.119-126.*
2. Редько О.Ю. Питання акомодатії українського аудиту до вимог ЄС// *Статистика України, 2015, N1*// (online): <http://194.44.12.92:8080/jspui/bitstream/123456789/1773/1/Redko>
3. Commission report on monitoring developments in the EU market for providing statutory audit services to public-interest entities// (online): https://ec.europa.eu/info/publications/170907-statutory-audit-services-report_en
4. Шишкова Н.Л. Синхронізація обліку та внутрішнього контролю в системі управління аеропортом// *Економічний вісник НГУ. 2015, №2. - С.173-182.*
5. Аудиторська діяльність в Україні: шанс для об'єднання й розвитку// Офіційний сайт Н.Южаниної 06 червня 2017// (online): <http://yuzhanina.in.ua/novini/item/174-audytorska-diialnist-v-ukraini-shans-dlia-obiednannia-i-rozvytku.html>